

Відступлення Верховного Суду у складі суддів
об'єднаної палати та палат Касаційного
господарського суду від правових висновків
Верховного Суду у господарських справах
2021

Чергові правові висновки

Відділ аналітичної роботи та узагальнення судової практики

Щодо застосування Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" стосовно зарахування зустрічних однорідних вимог неплатоспроможного банку

Постанова КГС ВС від від 01.12.2020 у справі № 910/683/19

КГС ВС зроблено висновок щодо застосування норми частини 3 статті 52 Закону про гарантування вкладів стосовно неможливості проведення зарахування зустрічних однорідних вимог неплатоспроможного банку щодо процентного доходу, який підлягає виплаті за облігаціями, що передані в заставу НБУ, який має позачергове право на задоволення своїх кредиторських вимог за рахунок предмета застави (облігацій).

Постанова Палати КГС від 01.11.2021 у справі №910/10245/19

Та обставина, що облігації, емітовані Установою, є предметом застави за договором з НБУ, не є перешкодою для здійснення зарахування зустрічних вимог, зокрема, щодо виплати відсоткового доходу за відповідний період за облігаціями відповідно до статті 601 ЦК України та пункту 8 частини 2 статті 46 Закону про гарантування вкладів, у редакції, чинній на дату вчинення одностороннього правочину.

<http://reestr.court.gov.ua/Review/100775662>

Щодо нарахування інфляційних втрат та 3% річних від простроченої суми у справі про банкрутство

Постанова КГС ВС від 11.11.2020 у справі № 904/5083/19

Враховуючи те, що із позовом у даній справі АТ звернулось до суду першої інстанції у березні 2017 року, а тому застосування до даних правовідносин положення пункту 4-3 частини 4 Розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" з урахуванням змін, внесених Законом України "Про приватизацію державного і комунального майна", які набрали чинності з 07.03.2018, порушує конституційний принцип незворотності дії законів в часі та є помилковим.

Постанова Палати від 28.10.2021 у справі №904/5082/19

Верховний Суд зауважує, що передбачене пунктом 4-3 Розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" у редакції Закону України №2269-VIII від 18.01.2018, законодавче звільнення боржника від відповідальності щодо нарахування інфляційних втрат та 3% річних на прострочену суму боргу за весь період прострочення виконання грошового зобов'язання, передбаченої частиною другою статті 625 ЦК України, узгоджується з частиною першою статті 13 ЦК України щодо меж здійснення особою цивільних прав відповідно до договору або актів цивільного законодавства, до яких абзацом 2 частини другої статті 4 цього Кодексу віднесено закони України. Тобто, положення пункту 4-3 Прикінцевих та перехідних положень Закону про банкрутство мають зворотну силу в часі та поширюють свою дію на правовідносини, які виникли до прийняття положень Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна", яким внесено пункт 4-3 до Прикінцевих та перехідних положень Закону про банкрутство.

<http://reestr.court.gov.ua/Review/100956763>

Щодо застосування ст. 42 Кодексу України з процедур банкрутства

Постанова КГС ВС від 12.11.2020 у справі №911/956/17

Як вбачається з Прикінцевих та перехідних положень Кодексу України з процедур банкрутства, ним не передбачено надання зворотньої дії в часі положенням статті 42 цього Кодексу, як і будь-яким іншим положенням Кодексу. З огляду на таке, до договорів, які укладені до моменту набрання чинності КУзПБ застосовуються загальні чи спеціальні норми матеріального права, які визначають підстави недійсності цих договорів та існували на момент укладення договору (вчинення правочину).

Постанова Палати від 28.10.2021 у справі №911/1012/13

Аналіз норм ст. 42 Кодексу України з процедур банкрутства дає підстави для висновку, що приписами цієї норми чітко визначено, що ст. 42 Кодексу України з процедур банкрутства підлягає застосуванню до правочинів, вчинених боржником після відкриття провадження у справі про банкрутство або протягом трьох років, що передували відкриттю провадження у справі про банкрутство, а відтак норма ст.42 Кодексу України з процедур банкрутства, щодо відрахування трирічного строку, розширеному тлумаченню не підлягає. <http://reestr.court.gov.ua/Review/101424055>

Щодо послуг з транспортування природного газу

Постанова КГС ВС від 27.11.2020 у справі №910/13174/19

КГС ВС посилаючись на абз. 10 п.3 глави 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи (в редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин), зазначаючи про те, що умовами договору порядок повернення грошових коштів, наданих замовником послуг транспортування в якості фінансового забезпечення (попередньої оплати) визначений не був, відтак, такі грошові кошти повертаються на вимогу замовника послуг транспортування у строк, не пізніше п'яти банківських днів з моменту отримання оператором газотранспортної системи вимоги від замовника послуг транспортування, як визначено Кодексом.

Постанова ОП КГС від 20.10.2021 у справі №910/1878/20

За змістом норми ст.903 ЦК України, положень п.4 глави 1 розділу I Кодексу газотранспортної системи (який визначає одним із принципів доступу суб'єктів ринку природного газу до газотранспортної системи здійснення своєчасної та повної оплати послуг, наданих оператором газотранспортної системи), положень глави 2 розділу VIII цього Кодексу, положень Типового договору транспортування природного газу, що затверджений постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30.09.2015 №2497, а також з огляду на умови укладеного між сторонами Договору надання послуг транспортування природного газу, зокрема і послуги замовленої (гарантованої) потужності, здійснюється на умовах їх оплатності. Водночас повернення вартості наданих послуг транспортування природного газу не передбачено ні відповідними нормами Закону, ні умовами Договору, а повернення вартості наданої послуги замовленої (гарантованої) потужності не передбачено умовами Договору незалежно від того, була чи не була повністю використана замовлена потужність.

<http://reestr.court.gov.ua/Review/100610530>